

האגודה

עלון לשבת קודש

דברי מחשבה והלכה, ומהנעשה בבתי הכנסת

נושא השבוע: חודש אלול

א' אלול תשפ"ג 1488 (שנה כח')

האט,
חודש אלול
לפניך!

פרשת שופטים

"שופטים ושוטרים תתן לך בכל שערך אשר ה' אלוךך

ותתן לך לשבטך" (טז, יז)

פירש מר"ן החיד"א זצ"ל: הקב"ה שולח ייסורים לאדם כדי שיתעורר לשוב בתשובה, ואם אינו מתעורר מקוים בו חלילה הכתוב (ירמיה ב, ל): "לשווא הכיתי את בנכם, מוסר לא לקחו".
וזה שנאמר: "שופטים ושוטרים... אשר ה' נתן לך לשבטך". שבט זהו שוט הייסורים, לכן כשבאים על האדם ייסורים אזי "שופטים ושוטרים", תדון ותבדוק עצמך כשופט, ותוציא מסקנות כשוטר, דהיינו מדוע "ה"- שהוא מידת הרחמים נהג כך במידת הדין- "אלוקים"? ותטיב את דרכך ותשוב בתשובה ויטיב לך כל הימים.

"שום תשים עליך מלך אשר יבזור ה' אלוךך בו מקרב אויזך...לא תוכל לתת

עליך איש זכרי אשר לא אויזך הוא" (יז, טו)

יצר הרע נקרא "מלך", כנאמר בגמרא (נדרים לב): על הפסוק (קהלת ט, יד): "עיר קטנה ואנשים בה מעט ובא עליה מלך גדול וסבב אותה". עיר קטנה-זה הגוף, ואנשים בה מעט-אלו האברים. ובא עליה מלך גדול וסבב אותה- זהו יצר הרע הסובב את האדם להכשילו, אך גם יצר הטוב נקרא מלך.
וזה שאמר הכתוב: "שום תשים עליך מלך אשר יבזור ה' אלוךך בו"- שאדם צריך להמליך על עצמו את יצר הטוב כי בו בחר ה' והוא "מקרב אחיך"- מצד הקדושה. אבל "לא תוכל לתת עליך איש נכרי" – שלא תיתן ליצר הרע להשתלט עליך, "אשר לא אחיך הוא", וכל מטרתו ומגמתו להורידך לשאול תחתיות.
ניציבים אנו בפתחו של חודש אלול- חודש הרחמים והסליחות, בו אנו מתבקשים ביתר שאת לפשפש במעשינו ולתקן את הדרוש תיקון. נתאמץ בחודש זה להיות טובים יותר וראויים יותר ונזכה לסיעתא דשמיא ולשנה טובה ומבורכת.

אם לא עכשיו אימתי?

השקפת היהדות

כל שנה נותן לנו בורא העולם במתנה את הבריאות, הפרנסה, משפחה וחיים, ו"בסך הכל" הקב"ה מצפה שנחזור בתשובה ונתקן את עצמנו ואנו מבטיחים.. אך הימים חולפים ואנו שוכחים להשיב למיטבנו -הקב"ה. אז מה עושים ?? מקבלים נושא אחד או שניים להשתפר בו, וכל יום במשך השנה נקדיש 2-3 דקות לחשוב על הקבלות שקיבלנו ואיפה אנו עומדים בעניין? וכיצד אנו משתפרים בנושא הלאה? ומומלץ להצמיד את אותן דקות לדבר שאנו חייבים לעשותו בכל יום כגון: בבוקר מיד אחרי תפילת שחרית וכיו"ב כדי שנצליח להתמיד בהם וכמו כן מומלץ באותו הזמן להזכיר כ-10 תודות לקב"ה שהיו ביום האחרון וכך בכל יום, וזה יעזור לו לראות את הטוב שהקב"ה משפיע עלינו ולמשוך על עצמנו עוד ישועות ורחמים.
ו-2 דברים אלו: התודות לה' בכל יום וחשבון נפש קצר על הקבלות שקיבלנו יחתמו אותנו לחיים טובים.

"סליחה", מילה שביכולתה לתקן קשרים פרומים ולשנות עולמות

ע"פ "אור החיים" אופק תל אביב * לא לעיין בזמן תפילה * שקיעה 7:16-7:23 * סוף זמן ק"ש 8:46-8:45

כניסת שבת: 7:03 יציאת שבת: 7:53 יציאת ש"ס ר"ת: 8:42

בזכות אמירת "תודה"

מעשה שהיה

אין תענוג גדול יותר מאשר להגיע לברכת "פוקח עיוורים" ולהביט בשתי עיניים אל מעבר לחלון אלא שאצל האברך הרב נחום אברהם שידר הבוקר דאגה עמוקה ורעידות קטנות בלב... הוא הביט מעבר לחלון ונדמה היה לו שהנוף של היום אינו זהה לזה של אתמול. הוא כיסה בכף ידו את עין שמאל, ב"ה עין הימין רואה אך כשהניח את כף ידו על עין ימין אבוי, עין שמאל חשכה, "רוחמה, אי אני לא רואה בעין שמאל", אמר לרעייתו עת הייתה עסוקה בהכנת הכריכים "לא רואה בעין שמאל" נחרדה, "זה לא משחק, אנו הולכים מיד לקופת חולים, נקווה שזה משהו פשוט", נשנק קולה. רופא המשפחה שלחם בדחיפות לבית החולים, שם הורה הרופא על סדרת צילומים מקיפים, "ריבוננו של עולם, מאיפה זה נפל עלי", מלמל בחרדה. לאחר שכל הצילומים היו בידיהם הם נכנסו למשרדו של הפרופסור, לצידו ישב מומחה נוסף ל-2 מתמחים צעירים, "אני לא רואה פה שום ממצא ברור, היהודי בריא לחלוטין, לא סובל מסכרת ולא מלחץ הדם ואין פה שום ענין משונה, על פי כל הפרמטרים עין שמאל צריכה לראות בדיוק כמו עין ימין", שתיקה נפלה בחדר הם יצאו מחוץ לחדר והמתינו, "אין לנו מושג רוחמה עד כמה ברכות השחר הן המפתח לבריאות על החיים שלנו, אם נתבונן בהן נבין עד כמה הקב"ה רחמן ורב חסד, ועד כמה הבריאות היא דבר שאינו מובן מאליו". לאחר המתנה ארוכה קראה המזכירה בשמם והם נכנסו לחדר הפרופסור, "אני חייב לומר לכם שאיננו יודעים מדוע אינך רואה בעין שמאל? התייעצנו עם עוד 2 פרופסורים מירושלים אך לשווא", "אז מה הפרופסור מציץ?", לאחר שתיקה טעונה הוא השיב: "אני חושב שאתייעץ עם עוד כמה מומחים, אולי נבצע עוד צילומים ונראה, נחזור אליכם תוך יום יומיים", סיכם והגיש להם דיסק ובו צילומי הראש והעיניים. הם פנו לעסקן רפואי כשהדיסק בידיהם, אך רק בחצות לילה הצליחו לפגשו והגישו לו את הדיסק, הוא דפדף הלך ושוב ועיין בדברי הסיכום של הפרופ' דקות ארוכות שנדמו בעיניהם כנצח, "תיראו, לפרופסור שהייתם אצלו יש שם עולמי, יכולת האבחון שלו היא מהטובות בעולם והמבוכה שלו קצת מביכה אותי... העובדה שהראיה בעין שמאל אבדה היא סוג של פעמון אזהרה שמצפצף, כי שמתרחשת תופעה משונה שלא מבינים את פשרה זה דחוף, ולא סובל דיחוי". הוא הרים כמה טלפונים ושוחח שיחה ארוכה באנגלית וסיכם את הפגישה, "לפרופסור מלקולם מק מהון יש מרפאת עיניים גדולה בניו יורק, שלחתי אליו את הצילומים, עוזרו האישי הודיע במייל שעליכם להגיע למרפאתם תוך 24 שעות, כולי תקווה שהאבחון שיבוצע שם יחשוף בפנינו תמונה ברורה יותר ובחסדי השם הראיה תחזור", ברכם. כעבור מספר שעות הם עלו על טיסה 7415 לניו יורק, כשנחתו נסעו במונית למלון בו הם אמורים להתאכסן, 10 דקות הליכה מהמרפאה של הפרופסור.

נחום התיישב על הכורסא במלון ועצם את עיניו כשהוא עושה חשבון נפש ונזכר בדברי המשגיח מהישיבה, שאמר: "יראה, זו ראייה, רמת יראת השמים נקבעת על פי ה"תתורו" של העיניים, מה בדיוק אקבל על עצמי...הרי הקב"ה מדבר איתי דרך עין שמאל...?", הרהר בליבו. ב-2:00 בצהריים עם הגיעם למרפאה, הוכנס נחום לסדרת צילומים שארכו שעותיים, בסיומם אמרה להם המזכירה כי עליהם לחזור בעוד שעותיים לקבלת תוצאות האבחון. בשעה 6:00 בערב הם ישבו חיוורים ומותשים מול הפרופסור שפתח ואמר: "יש לי 2 בשורות בשבילך, אחת טובה והשניה פחות טובה. נתחיל מהפחות טובה, אין סיכוי להציל את עין שמאל... אני נאלץ להשתיל במקומה עין מלאכותית, והבשורה הטובה הליקוי הנדיר ממנו אתה סובל מסכן מאד את העין הימנית לכן ניתוח מהיר יביא לפרידה מעין שמאל אך יציל את הימנית, על כן מחר ב-10:00 בבוקר הניתוח, אבקש לא לאכול מחצות לילה...", הבשורה נפלה עליהם כרעם

ביום בהיר. אחרי צעידה שקטה הם נפרדו בפתח המלון, הוא פנה לבית הכנסת והיא לחדר במלון. אחרי תפילת מנחה שקע באמירת תהילים ובסיום תפילת ערבית ביקש מהגבאי שיאפשר לו להתפלל קצת מול ההיכל היות והוא צריך לעבור ניתוח, הגבאי הושיט לו את המפתח ואמר: "בשמחה, כשתסיים תכניס אותו לתיבת הדואר שבחוץ". הוא נותר לבדו בבית הכנסת, ניגש אל הפרוכת, אחז בה בכפות ידיו ופרץ בבכי סוער: "אבא'לה שלי שבשמים... אני רוצה להגיד לך תודה! תודה! על 50 שנים טובות שנתת לי שתי עיניים ראות, בריאות וחזקות... ואני בנך הקטן כנראה מעולם לא כיוונתי כמו שצריך בברכת "פוקח עיוורים", חשבתי שזה ברור מאליי, לכולם יש 2 עיניים, אז גם לי... אני מודה לך על העבר עם 2 עיניים ומודה לך מראש שהשארתי לי עין אחת, לרפואה, אין לי ספק שזה ממקור רחמך עלי... אני אשתדל להשקיע במצוות שמירת העיניים, אבל אבינו שבשמים, הייתי מעוניין להודות לך בעתיד על שתי עיניים ראות...", היו אלה 4 שעות של תודה והודיה להקב"ה שהסתיימו בחצות לילה.

לאחר 10 דקות הוא חש דחף בלתי מוסבר להתקשר למרפאתו של הפרופ', הוא לחץ וחייג את מס' טלפון של המרפאה, מי נמצא שם בכלל? אך להפתעתו השפופרת הורמה "מי זה?" נשמע קולו של הפרופ', "זה אני, נחום מישראל".

"איני מאמין" השיב הפרופ', "במשך 4 שעות הפכתי את העולם כולו, הערתי את כל רופאי העיניים, שלחתי מאות מיילים ויש לי בשורה משמחת בשבילך אבל בערבון מוגבל, פרופ' סיני אחד העביר אלי חומר על ניתוח מאוד נדיר שבוצע בסין בחולה במצב כמו שלך, שם זה הצליח, ולכן יש מקום לבצע שיפור ושינוי באופן ביצוע הניתוח שלך, אבל איני מבטיח לך שום הצלחה! זה ניתוח ניסיוני על סמך ניסיון סיני, אם לא הצלחנו אנו חוזרים לתוכנית המקורית", נחום חזר למלון כשהוא מבשר לאשתו כי יש תקווה.

הוא התעורר מוקדם בבוקר וברך ברכות השחר במתינות שהרי גורלו נתון ביד הקב"ה והפרופ' הוא רק שליח, הכל תלוי בתשובה שיעשה, בהכנעה שלו לפני בוראו, בהודאה שלו והכל בוודאי לטובה ולברכה. תפילת שחרית שלו בקצה רקיעים והוא חש "כגמול עלי אמו..."

ב- 10:00 בבוקר כשהוכנס לחדר ניתוח מלמל "אני בידך אבא שבשמים". אחרי 3 שעות נפתחה דלת חדר הניתוח ומיטתו הורצה לאגף התאוששות שהפרופ' מדווח לאשתו: "הניתוח הצליח אך רק בעוד 3 ימים תוסר התחבושת ונדע אם העין השמאלית רואה", והנס התרחש ואז אמר "תודה אבא יקר, אני רואה.. קצת ערפל, אבל רואה.. קבלתי את העין במתנה, שזה דבר שלא מובן מאליי".

(הם למדו לקח-קובי לוי)

הלכות חודש אלול

פינת ההלכה

א. מראש חודש אלול ואילך, ארבעים יום קודם יום הכיפורים הם ימי רצון, סליחה וכפרה לישראל לפי שאז ה' קרוב לבניו וידו פתוחה לקבל שבים יותר מזמן אחר (קצ"ע ס' קכח ס"א) וראוי להזדרז בתשובה, תפילה וצדקה בחודש זה (קצ"ע ס'). וטוב יותר בימים אלו להרבות בסליחות ותחנונים עם הציבור מללמוד (כ"ח ס' תקפ"א ס"ק ז) ודווקא אם מתבטלים קצת מהלימוד, אבל אם כל הלימוד כמעט נהרס כתוצאה מעייפות [כשקמים לסליחות מוקדם בבוקר] עדיף שימשיכו בלימודם כרגיל (חז"ע ימים נוראים עמ' ט). [וינהגו כבסעיף ה'].

ב. יהא האדם ירא וחרד מאוד בחודש אלול מאימת המשפט הקרב ובא, ולא יאבד ימיו לבטלה אלא יפשפש במעשיו בכל יום ויום ויתקן את הדרוש תיקון, וזה היה ראוי לעשות כל ימות השנה, אך לפחות יעשה כן בימים אלו (החיד"א צמורה א'כ"ב קמז).

ג. נוהגים לקום באשמורת הבוקר לומר סליחות (קצ"ע ס' תקפ"א ס"א) החל:

הספרדים: מ- ב' באלול (השנה מיום ראשון-ג' אלול (ס' מ"א ס"ק ז) ואין אומרים סליחות בשבת (ילקוט).
האשכנזים: מ- כ"ד באלול (הרמ"א ס').

סיום הסליחות ביום כיפורים.

ד. הזמן הראוי ביותר לסליחות הוא באשמורת הבוקר לפי שבשעה זו מתעוררים חסדי ה' (כ"ח ס' ס).

ס"ק א) וזמנה מחצות לילה, אבל מצאת הכוכבים עד חצות לילה אסור לומר סליחות (החיד"א דברכי יוסף ס"ק ז) מ"מ כשלא מתאפשר [באשמורת הבוקר, ובחצות] אפשר לומר סליחות בשעות הבוקר לפני שחרית או אחה"צ לפני מנחה (יח"ד ח"א סי' מו).

ה. אברכים ובני ישיבות שאם ישכימו לסליחות עלולים להתבטל מסדר לימודם מחמת שעייפים וכן מורים, מלמדים, פועלים ושכירים שאם ישכימו לסליחות לא יוכלו לעשות מלאכתם נאמנה פטורים, מ"מ ישכימו במקצת הלילות בחודש אלול ובעשרת ימי תשובה, ומה טוב אם יאמרו סליחות בבוקר קודם שחרית או בערב לפני מנחה [כאמור לעיל] (חזו"ע עמ' ח-ט).

ו. עדיף לומר תיקון חצות מאשר להשכים בעוד לילה לאמירת הסליחות, ולכן מי שאינו יכול לקיים שניהם יעדיף אמירת תיקון חצות (שאלית יוסף ח"א עמ' ת, אור ללון ח"א סי' יב, בל"ח ס"א ויפלא ס"ט).

ז. הווידוי הוא האופן המעשי של התשובה יחד עם החרטה בלב והקבלה לעתיד ולכן בנוסף לווידי יתחרט בלב על המעשים הרעים וגם "יקבל לעתיד" שלא ימשיך לעשותם (מועדים ומנחה ח"א סי' נז).

ח. המנהג הוא שהחזן אומר את הווידוי בקול רם והציבור בלחש (ילקו"י ח"א עמ' שצנ).

הטעם: היחיד מתוודה בלחש כדי שלא ישמע איש וידוי חברו ויכלם, לפי שצריך לפרט חטאיו אבל ש"צ שמתודה באופן כללי בעד כולם צריך להשמיע קולו למען יזכרו וישוּבו (ילקו"י דשס שו"ת הרמ"ע מפלנו סי' קב).

ט. צריך לומר את כל נוסח הווידוי גם שהוא בטוח שלא חטא בפרט מסוים המוזכר שם (ק. ילקו"י סי' קלא ס"ד). ואם יודע שחטא באיזה פרט שלא מוזכר בנוסח ראוי שיפרטו בלחש (שו"ע סי' תרז ס"ב).

י. בעת אמירת הווידוי צריך לעמוד ולשוח מעט (שו"ע סי' תרז ס"ג) ולא להיסמך על שום דבר [באופן שאם ינטל הדבר יפול] (מג"א סס). אבל זקן או חולה מותר להם להיסמך בווידי (כה"ח סי' קלא ס"ק י"ב).

יא. יאמר את הווידוי בנחת ובמתינות ולא במרוצה ובלא הבנה, ויאמר בלב נשבר ונדכה וידע לפני מי הוא מתודה, ובשעת הווידוי עליו להכות ביד ימינו באגרוף על הלב בצד שמאל הכאה אחת הכאה בנחת (שאלית יוסף ח"א עמ' רכו) על כל מילה מהווידוי [מקום ההכאה 4 אצבעות מתחת לחזה (בל"ח ס"א כי תשא ס"ג, תורת מועדים סי' א ס"ט)].

יב. אמירת הסליחות צריכה להיות בכוונה, בנחת, במתינות ובהכנעה יתירה. ויש לכוון באמירת י"ג מידות [באמירת ה' ה' ב-יג' ישים רווח ולא יאמרם ברצף], והחשוב ביותר בעת אמירת הסליחות והווידוי הוא לפשפש במעשים ולשוב בתשובה שלימה ולא לצעוק ולסלסל מבלי להבין (סס).

יג. יכול כל אדם להצטרף לסליחות מביתו ולצאת ידי חובה בזה, כאשר מאזין לשידור חי ברדיו או בלוויין אף על פי שאין אצלו מניין וכן לענות "אמן" על קדיש, קדושה ו-יג מידות (ילקו"י יוסף ימים נוראים להשל"צ יחזק יוסף סי' תקפא ס"ק י עמ' יז-יח וכן סובר הרשל"צ עובדיה יוסף זאק"ל, מקור הדרכה לגר"פ טולדנו ח"ב פ"ע ס"ה) [יש חולקים כגון: הרב בן ציון אבא שאול ועוד (שו"ת אור ללון ח"ד פ"א ס"ד, שו"ת דברי דוד ח"ב לגר"ד טהרני אור"ח סי' מ ועוד)].

יד. האשכנזים נוהגים לתקוע בשופר בכל יום בשחרית (הרמ"א סי' תקפא ס"א) אך הספרדים לא נהגו כן, מ"מ יש נוהגים לתקוע בשופר בסליחות בשעת אמירת י"ג מידות ובקדיש האחרון של הסליחות (תורת מועדים סי' א ס"א) ויזהרו שלא לגרום הפרעה לשכנים שישנים (סס ס"ק א וחזו"ע עמ' כד).

טו. הקטעים בסליחות שתיקנו בלשון ארמית אין ליחיד לאומרם אלא בציבור וכן י"ג מידות אין לאומרם ביחיד, אבל רשאי בדרך קריאה בעלמא בטעמי המקרא (חזו"ע עמ' יא).

טז. המשכים קום באשמורת הבוקר לומר סליחות [צריך לברך ברכת התורה קודם אמירת סליחות (חזו"ע עמ' ה)]. צריך להיזהר שלא ישן בתפילת שחרית, ומה גם שהוא מעוטר בתפילין שאסור לישון ויצא שכרו בהפסדו. ומי שאינו יכול להיזהר בזה עדיף שיאמר סליחות בחצות או לפני מנחה כדי שיוכל להתפלל שחרית כראוי (תורת מועדים סי' ו).

יז. שליח ציבור הרצוי ביותר הוא בן תורה, (היודע ניגוני הסליחות) ועדיף מכל חזן אחר, ועדיף שיהא בן שלושים, נשוי (ילקו"י ח"א עמ' יט).

יח. נוהגים שהכותב מכתב לחברו בחודש אלול, יפתח: "לשנה טובה תכתבו ותחתמו" (כה"ח סי' תקפא ס"ק יח, חזו"ע עמ' כו) וה"ה בכל מכתב שנשלח במדיה הדיגיטלית כדואר אלקטרוני וכדו' (ד.ע.).

יט. על פי דין יש לבדוק מזוזות פעם ב-3.5 שנים (שו"ע יו"ד סי' רלא ס"א), וכן ראוי להחמיר גם בתפילין (שו"ע אור"ח סי' לט ס"י, הלכה כדורה לגר"ד יוסף סי' לט ס"כא) מ"מ ממידת חסידות יש לבדוק תפילין ומזוזות כל שנה בחודש אלול (שו"ת יח"ד ח"א סי' מט).

וכשיש צרות בבית יש לבדוק את המזוזות בחודש אלול ולא לחכות ל-3 שנים (כה"ח יו"ד סי' רלא, קול יעקב ס"ק ג, רוח חיים פלאגי סס, פת"ש ס"ק ג סס ועוד).

תיקון טעות ברשימת הגמזו"ס לשידוכים לבעלי לקויות גופניות ונפשיות

שידוכים לבעיות רגשיות ונפשיות - 050-4194992 @ - **אנו קיים עוד ואין להתקשר אליהם כלל.**

טל': 08-8644452 אתר העלון: alonhaihud.co.il דוא"ל: haihud.ashdod@gmail.com